

Popis stavu krajinného prvku mez se zajištěnou péčí

Mezí je pro účely evidence souvislý útvar převážně liniového typu, sloužící zejména ke snižování nebezpečí vodní nebo větrné eroze, zpravidla vymezující hranici dílu půdního bloku. Součástí meze může být dřevinná vegetace, kamenný snos, kamenná zídka, drobná sakrální stavba nebo travnatá plocha. Mezí může být i samostatný kamenný snos nebo kamenná zídka. Za mez se nepovažuje útvar, který z více než 50 % své plochy plní funkci lesa podle § 3 lesního zákona.

Stav krajinného prvku se zajištěnou péčí

Meze travnaté nebo zčásti travnaté jsou liniové útvary historicky umístěné na vlastnických hranicích či vrstevnicově na svazích jako prevence eroze půdy. Součástí meze mohou být dřeviny a kamenné snosy. Meze jsou významné pro svou protierozní funkci, jako úkryty, zdroj potravy a migrační koridory pro zvěř a opylovače, esteticky rozčleňují krajinu a přispívají k mitigaci změny klimatu. Meze jsou významné pro biodiverzitu, zejména pokud nejsou zcela zarostlé dřevinami. Při absenci péče zarůstají vysokými druhy trav, expanzivních keřů, případně invazními, expanzivními a ruderalními druhy rostlin. Důsledkem je nahromadění staříny, obohacení o živiny, úbytek kvetoucích bylin a nižších druhů trav, zastínění a přeměna na dřevinné meze.

Cílem posilující péče není měnit dřevinné meze na travnaté či naopak, ale obnovit ideálně mozaiku – úměrně měřítku frekvence stávající zeleně v blízkém okolí. Mez by měla být aspoň z jedné třetiny bez dřevin a bez větších ohnisek expanzivních a ruderalních rostlin, zcela bez invazních druhů.

Travnaté části meze jsou posečené či přepasené min. jednou či dvakrát během vegetační sezóny (podle množství travní biomasy), posečená hmota není zmulčovaná, je vyhrabaná a zlikvidovaná mimo krajinný prvek. Sečení je prováděno lehkou mechanizací nebo křovinořezem, pastva dostupným druhem hospodářských zvířat.

Mez se zapojeným porostem dřevin je zbavena minimálně z 1/3 nevhodných dřevin výřezem, vyřezaná hmota je odstraněna mimo krajinný prvek. Mez bez významného podílu stávajících dřevin lze řídkce dosadit vhodnými druhy dřevin. Vybrané stávající dřeviny vhodných druhů jsou ošetřeny výchovnými či udržovacími řezy, ponechané keře ošetřeny zmlazujícími řezy. Vybrané staré stromy či jen torza jsou ponechané bez ošetření pro ptáky, hnízdící v dutinách, a pro brouky.

Invazní dřeviny a byliny jsou odstraněny, stejně tak větší ohniska expanzivních a ruderalních rostlin.

Pokud je součástí meze kamenný snos, je aspoň částečně zbaven vegetace, zejména kopřiv, ostružin posečením či vytrháním a nevhodných dřevin výřezem.

Pro uvedené činnosti jsou vytvořené Standardy péče o přírodu a krajinu AOPK ČR s popisem osvědčených metod, s názornými obrázky a s uvedením základních bezpečnostních předpisů [Platné standardy - AOPK ČR \(aopk.gov.cz\)](https://aopk.gov.cz).

A 02 001 Výsadba stromů

A 02 002 Řez stromů

A 02 003 Výsadba a řez keřů

A 02 003 Funkční výsadby ovocných dřevin v zemědělské krajině

A 02 005 Péče o funkční výsadby ovocných dřevin

D 02 002 Obnova dlouhodobě neobhospodařovaných travních společenstev (vč. likvidace náletových dřevin)

D 02 003 Pastva

D 02 004 Sečení

D 02 007 Likvidace vybraných invazních druhů rostlin (vč. následné péče o lokality)

E 02 005 Péče o stromy jako biotop vzácných druhů organismů

Zpracovala: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2025